

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

2024.
09.
06.

2024 Budapest - Fiatal Kutatók Konferenciája

**DIGITALIZÁCIÓ A KÖZIGAZGATÁSBAN:
LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK**

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar**

A közigazgatás digitalizálása már több mint egy évtizede szerepel az európai tagállamok napirendjén, hogy a közigazgatásukat hatékonyabbá és interoperábilissá tegyék. A digitalizáció számos előnyt jelenthet a közigazgatás területén: felgyorsíthatja az eljárásokat, egyben csökkentheti a személyzeti és raktározási kiadásokat egy olyan időszakban, amikor a kormányok a kiadások mérséklésére törekednek. Emellett megteremti a személyes és egyéb adatokat tartalmazó közigazgatási nyilvántartások interoperabilitásának kereteit, ami rendkívül fontos az egyablakos ügyintézés szempontjából. Az e-közigazgatás hozzáférést biztosít a távoli területeken élő lakosok számára és megteremti a távmunkához szükséges kereteket a közigazgatási személyzet számára, biztosítva a közigazgatás megfelelő működését olyan válság- vagy vészhelyzetekben, mint például háború vagy világjárvány.¹

A közigazgatás digitalizálása azonban komoly kihívásokat is rejt magában: az adatvezérelt algoritmikus döntéshozatal komoly legitimitási vagy diszkriminációs problémákat vethet fel.² Erre példa az Egyesült Királyságban 2020-ban kirobbant *érettségi algoritmus-botrány*, ahol az alkalmazott szoftver a leghátrányosabb helyzetű tanulók jegyeit kerekítette le túlzottan.³ Az automatizált döntéshozatal magában hordozza a tisztességtelen döntések kockázatát, például ha kiiktatja az ügyintéző mérlegelési jogkörét az egyes szolgáltatásokra való jogosultsággal kapcsolatos döntésekben.⁴ Ellenőrzés nélkül az algoritmusok akár idegengyűlölő döntéseket is hozhatnak: a hollandiai *gyermekgondozási segély-csalási botrány jó példa erre*. A hatóságok a csalással gyanúsított, jellemzően kisebbségekhez tartozó családokat kizárólag egy öntanuló, elfogult adatokkal táplált algoritmus „kockázati profilja” alapján büntették, sokukat az anyagi csődbe kergetve.⁵

Az *uniós adatkezelési intézkedéscsomag* az adatmegosztás feltételeinek szabályozásával az uniós polgárok, illetve

- 1 Renata Gabryelczyk, 'Has COVID-19 Accelerated Digital Transformation? Initial Lessons Learned for Public Administrations', *Information Systems Management*, 37:4 (2020) 303-309.
- 2 Madalina Busuioc, 'AI algorithmic oversight: new frontiers in regulation'. In M. Maggetti, F. Di Mascio, & A. Natalini (Eds.), *Handbook of Regulatory Authorities*, Edward Elgar Publishers, (2022), 470-486 (preprint). <https://doi.org/10.4337/9781839108990.00043>.
- 3 Colclough, Christina J., 'Reshaping the Digitalization of Public Services', *New England Journal of Public Policy*: 34:1 (2022) 3.
- 4 Stephan Grimmelikhuijsen, Albert Meijer, 'Legitimacy of Algorithmic Decision-Making: Six Threats and the Need for a Calibrated Institutional Response', *Perspectives on Public Management and Governance*, 5:3 (2022) 232–242.
- 5 A közigazgatásban alkalmazott hollandiai botrányral kapcsolatban lásd: Sarah de Heer, 'A Scandal on AI in Administration, Again. Fortifying Fundamental Rights in the Age of AI'. *Verfassungsblog* (25 July 2023) <https://verfassungsblog.de/a-scandal-on-ai-in-administration-again/>.

gazdaság javát szolgáló, adatvezérelt innovációt hivatott ösztönözni.⁶ A tagállamokon belül, illetve között zajló adatszereit vagy a digitális (pl. közigazgatási) nyilvántartások interoperabilitását azonban nem csak szemantikai⁷ és műszaki kihívások, hanem olyan jogi követelmények is akadályozhatják, mint az adatbiztonság és adatvédelem.⁸ A teljes interoperabilitás akár jogsértő is lehet, példa erre a *Grindr-botrány*, amikor az egészséggel és a szexuális preferenciával kapcsolatos adatok váltak különböző vállalatok között hozzáférhetővé.⁹

A digitalizáció egyenlőtlen fejlődése, a hozzáférés vagy az ellenőrzés hiánya szintén problémás lehet. A Magyarországon rövidesen bevezetésre kerülő „digitális állampolgárság” tartalmazza az állampolgár összes jogosítványát és személyi igazolványát, lehetővé teszi az elektronikus aláírást, a hatóságokkal való kommunikációt, sőt a fizetést is. Mivel azonban a digitális állampolgársághoz tartozó funkciók digitalizálásának technikai üteme eltérő, az egyének nem férhetnek majd egyszerre hozzá a digitális állampolgárság funkcióinak teljes köréhez. Emellett a digitális analfabéták, a hardverrel vagy internetcsatlakozással nem rendelkező polgárok, például a lakosság idősebb vagy szegényebb rétege, de akár a kisebbségi nyelvek beszélői is nehézségekbe ütközhetnek a közigazgatási szolgáltatásokhoz való jogaik gyakorlása során az átalakult, digitális közigazgatási környezetben. Az érintettek ilyenkor arra kényszerülnek, hogy másokat vegyenek igénybe ügyeik digitális intézéséhez, de akár joghátrányhoz is vezethet, ha például a digitális analfabéta szülők képtelenek kommunikálni pl. KRÉTÁ-n keresztül.¹⁰ Végül az is kockázatokat rejt magában, hogy a digitalizációval a közigazgatási dolgozók munkája is megfigyelhetővé válhat, ami a magánélethez való jog sérelmét okozhatja (vö. EJEB, 62617/00. sz. *Copland kontra Egyesült Királyság* ügy, 2007. április 3).

- 6 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/868 rendelete (2022. május 30.) az európai adatkezelésről és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról (2)-(3) preambulumbekzdés, HL L 152., 2022.6.3., 1-44. o.).
- 7 Petra Lea Lános, 'Linguistic challenges of interoperable registers in the context of e-government services', megjelenés alatt *Pázmány Law Review* (2023).
- 8 lásd pl. Hartmut Aden, 'Interoperability Between EU Policing and Migration Databases: Risks for Privacy', *European Public Law*, 26:1 (2020) 93–108.
- 9 Aynne Kokas, 'Grindr and the Data Corpus: Theorizing Consent in Data Localization', *Proceedings of the 55th Hawaii International Conference on System Sciences* (2022) 2801-2803.
- 10 Agnieszka Agata Tomaszewicz, 'The impact of digital literacy on e-government development', *Online Journal of Applied Knowledge Management A Publication of the International Institute for Applied Knowledge Management*, 3:2 (2015) 45-53.

A IUSTUM, AEQUUM, SALUTARE FOLYÓIRAT
DIGITALIZÁCIÓ A KÖZIGAZGATÁSBAN: LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK
CÍMMEL MEGHIRDETI A FIATAL KUTATÓK 2024. ÉVI KONFERENCIÁJÁT,
MELYRE A GRADUÁLIS KÉPZÉSBEN, ILLETVE DOKTORI KÉPZÉSBEN
RÉSZT VEVŐ HALLGATÓKTÓL VÁR ABSZTRAKTOT
EGYEBEK KÖZÖTT A KÖVETKEZŐ TÉMÁKBAN:

- a közigazgatás digitalizációjának uniós és nemzeti követelményei, illetve összehasonlító elemzés az európai közigazgatások digitalizációjáról;
- az általános közigazgatási jogi elvek (pl. hatékony jogorvoslat, arányosság stb.) követelményeinek érvényesülése a digitalizációval összefüggésben;
- az e-közigazgatás uniós adatvédelmi szempontjai;
- felelősség az e-közigazgatási szolgáltatások okozta károkért;
- a hozzáférés és a digitális szakadék az e-közigazgatásban;
- a közigazgatás digitalizációjának kihívásai, beleértve az elfogult vagy diszkriminatív döntések kockázatait stb.

Az absztraktok benyújtásának határideje 2024. május 15.

A Tudományos Bizottság (Gerencsér Balázs Szabolcs, Berkes Lilla, Sántha György és Lánkos Petra Lea és Robert Böttner) május 30-ig választja ki a 2024. évi F fiatal Kutatók Konferenciáján szereplő absztraktokat. A kiválasztott szerzők augusztus 1-ig nyújtják be tanulmány tervezetét; azokat a szerzők szeptember 6-i F fiatal Kutatók Konferenciáján mutatják be.

A szerzők tanulmányukat a Tudományos Bizottság közreműködésével 2024. november 15-ig véglegesítik, hogy az a Iustum, Aequum, Salutare (IAS) MTA folyóiratlista szerinti, hazai "A" besorolású folyóiratban 2025-ben megjelenhessen.

Kérjük, hogy absztraktjaikat és kérdéseiket a következő címre küldjék:
digitalization@jak.ppke.hu.